

מדור השפה העברית

יו"ר חד"ש: "המאבק הפלסטיני לא ייעלם - אנחנו בפתח של עידן חדש"

מחבר: מערכת "זו הדרך".

תאריך: 17 באפריל 2025.

מקור: [אתר העיתון "זו הדרך"](#).

תמלול לקידוד להגהה: גל י.

"המשבר הפוליטי הפלסטיני קשור באופן הדוק למשבר הפוליטי בישראל" - כך אמר יו"ר חד"ש עיסאם מח'ל באסיפה שאירח סניף המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י) בתל אביב בשבוע שעבר (8 באפריל). מח'ל, חבר הלשכה הפוליטית של מק"י, יו"ר מרכז אמיל תומא ללימודים פלסטיניים וישראליים ולשעבר חבר כנסת מטעם חד"ש, נשא דברים נוקבים על השלב ההיסטורי הנוכחי ועל המאבק הפלסטיני. לדבריו, המשבר הפוליטי הפלסטיני הוא תוצאה של המשבר המבני העמוק יותר בישראל.

היעלמותו של העם הפלסטיני מהשיח הבינלאומי

מח'ל התריע כי ישראל, ארה"ב וכוחות הריאקציה הערבית פועלים להפיכת הסוגיה הפלסטינית לעניין שולי. "במקום מאבק לשחרור לאומי, הפכו את המאבק לעימות בין ישראל לחמאס, לאיראן, לחזבאללה, ולקטאר, והעם הפלסטיני נעלם מהשיח - אפילו כקורבן - גם פיזית וגם רעיונית", אמר. הוא הזכיר את דבריו של נתניהו באו"ם מעט לפני ה-7 באוקטובר 23 - "מה אתם מדברים על העניין הפלסטיני, הוא עניין שנגמר, שאף אחד לא מדבר עליו יותר, אפילו לא מדינות ערב" - וטען כי אמירה זו הייתה חלק מניסיון למחוק את העם הפלסטיני מהתודעה הבינלאומית. לדבריו, "שבועיים לאחר אותו נאום, הגיעה רעידת האדמה של ה-7 באוקטובר". את הרקע לכך ניתן למצוא הן במצור, הן בהמשכיות הפילוג והנסיגות למחיקת הסוגיה הפלסטינית, אך גם במצבורי הגז העצומים שהתגלו לחופי עזה.

ממשלת ישראל דחפה את הפילוג הפנימי ומימנה את חמאס - והרסה את הסיכוי לפרטנר

לדבריו, התפיסה כי אין פרטנר פלסטיני היא תוצאה של מדיניות מכוונת. "ממשלת ישראל ונתניהו עצמם דאגו להעברת מימון לחמאס, כי האינטרס של הכיבוש הוא לחסל את האפשרות של פרטנר לפתרון", אמר. "אחרי הסכמי אוסלו, התמיכה בחמאס ירדה לאחוזים בודדים והתמיכה ברשות הפלסטינית ובפתרון מדיני עלו ללא תקדים, אך כשהרשות הייתה נתונה לדה לגיטימציה ודמוניזציה שיטתית - הציבור הפלסטיני חיפש אלטרנטיבה שמתנגדת לכיבוש ולמצור".

מח'ול התריע מפני הפילוגים בתוך הזירה הפלסטינית, אך הדגיש כי זו תוצאה של מדיניות מכוונת של ישראל וארה"ב. "זוהי מזימה שנועדה להציג את העם הפלסטיני כחסר יכולת לייצג את עצמו", טען. "הפילוג אינו רק תוצאה של חולשה פנימית - הוא פרי של הכניעה למדיניות של הכיבוש ושל המעורבות האמריקאית - הפרד ומשול". בתוך ישראל, מול המציאות הזו, הדגיש, "רק כוח יהודי-ערבי, אינטרנציונליסטי, יכול להוות אלטרנטיבה של ממש".

לדברי מח'ול, חמאס אינו גורם מונוליטי. הגרעין הותיק שלו הוא פונדמנטליסטי, וחותר להקמת אמירות אסלאמית המתנהלת לפי השריעה. אולם זרם אחר, שזוכה בדומיננטיות בזמן האחרון - מורכב ברובו מפעילים ששמים בראש סדר העדיפויות מאבק נגד הכיבוש והמצור. בעבר, פעילים אלה לא בהכרח היו מוצאים את מקומם בחמאס, אך נדחקו אל התנועה בהיעדר מסגרות אפקטיביות אחרות להתנגדות לכיבוש. במידה רבה זו תוצאה של האסטרטגיה הישראלית לחיסולו של כל אופק מדיני ולהחלשת הרשות הפלסטינית - כשהרשות מנוטרלת בידי ממשלת הכיבוש ומעמדה נסוג, המתנגדים מוצאים את דרכם לחמאס.

ההיסטוריה חוזרת: מ-1946 ועד היום

לפי מח'ול, "המשותף לכל היוזמות התוקפניות נגד העם הפלסטיני בעקבות מלחמת הג'נוסייד בעזה הוא כוונה לספח את הייצוג הפלסטיני לישויות לא פלסטיניות ולהעלים כל סימן של נוכחות פלסטינית עצמאית. לקראת ההכנות לפיסיקה הערבית בקהיר בעניין עזה ועתיד העניין הפלסטיני, הזמינה ערב הסעודית לוועידה מצומצמת בריאד במטרה להכין את פסגת קהיר. לריאד הוזמנו חמישה מנהיגים, והנשיא הפלסטיני אבו מאזן נשאר מחוץ לוועידה המכונה".

עוד הדגיש מח'ול כי כבר באמצע שנות ה-40 של המאה ה-20 התריע עיתון אל-אתחאד, אז ביטאון הליגה לשחרור לאומי, כי הפקעת הייצוג הלאומי של העם הפלסטיני בידי הליגה הערבית הינה מזימה להפקעת הזכויות הלאומיות של העם הפלסטיני והשתלבות בתוכניות האימפריאליזם האנגלו-אמריקאי.

בסקירה היסטורית נרחבת תיאר מח'ול כיצד ניסיונות לחסל את נוכחות הפלסטינים בעזה החלו כבר בשנות ה-50. בהקשר זה הזכיר את פעילותו של המשורר מועין בסיסו, מזכיר המפלגה הקומוניסטית בעזה, ואת המאבק העממי שבלם את ניסיונות הטרנספר של הפליטים הפלסטינים מעזה כדי ליישבם בצפון סיני. לדבריו, "גם כיום נמשך ניסיון החיסול של שאלת הפליטים הפלסטינים - דרך מתקפות להריסת מחנות הפליטים בג'נין, טול כרם ונור-א-שמס, במקביל לניסיון לחיסול אונר"א".

השמאל הפלסטיני: בין תקווה לשיתוק

מח'ול הביע ביקורת על חוסר האקטיביות של השמאל הפלסטיני. "השמאל יודע למחות על הפילוג - אך אינו פועל מספיק לאיחוד השורות. במקום להיות כוח יוזם, הוא שבוי

בהמתנה". עם זאת, הוא ציין מגמות חיוביות, כמו הפגנות המוניות בשבועות האחרונים ברמאללה, בשכם ובאזורים נוספים. "המאבק חוזר להיות עממי - אנחנו עומדים בפני שבירה של קיר השתיקה".

עידן חדש לפנינו?

מח'ול התעכב על הסכנות הקיומיות הכרוכות בחתירה המטורפת של ממשלת ישראל למלחמה ישראלית-אמריקאית נגד איראן. לדבריו: "לא צריך להתבלבל, השאלה היא לא הגרעין האיראני - אלא שאלת הגרעין במזרח התיכון". עוד הציע מח'ול ליזום כנס בינלאומי של מכון אמיל תומא והגדה השמאלית למען מזרח תיכון חופשי מנשק להשמדה המונית. מח'ול סיים בתקווה זהירה: "אולי אנחנו בפתח של תקופה חדשה. יש פוטנציאל להתגברות הכוחות הדמוקרטיים ולשיתופי פעולה חדשים". לדבריו, המאבק הפלסטיני לא תם, והוא ישוב למרכז הבמה כשאלה פוליטית מהותית, שבלעדיה לא תיכון יציבות באזור ובעולם.